

A kommunizmusról

Dr. Noha hétköznapijai

Eörsi István

tárcanovellái hetente
jelennek meg
mellékletünkben

Egy széles vállú, ősz hajú úr szólította meg dr. Nohát a metró egyik állomásán. Felöltője a bokájáig ért, kezében egy Pall Mall-doboz.

– Rágyújt, Noha úr?
– Nem dohányzom. Ismerjük egymást?

– Én ismerem magát.
– Mit tud rólam?
– Maga itt az utolsó kommunista.
– Köszönöm.
– Mit köszön, maga szerencsétlen?

Az ismeretlen kigombolta felöltőjét. Alatta feszes, kék trikót viselt. A trikó tejének félköre fölött ősz szőrbozót.

– Verekedni akar? – kérdezte dr. Noha.
– Ha jön a metró – mondta az ismeretlen –, akkor elé löklek. Addig elszaladhatsz.

– Ne lökjön a metró elé, amíg nem felelek a kérdésére. Csak utána. Rendben?
Dr. Noha várt egy kicsit, de nem kapott választ. Így hát beszélni kezdett.

– Évezredek óta nem sikerült az emberiségből kipusztítani az egyenlőség vágyát. A létfeltételeinkbe beprogramozott igazságtalanság gyűlöletét. Minden eddigi kísérlet, amely radikális eszközökkel lépett fel az emberi együttélés alapvető formáinak gyalázata ellen, csúfos kudar-

cot vallott. Vagy a hatalmasok fojtották vérbe, vagy diadalmaskodott, de aztán maga termelte újjá, gyakran még elviselhetetlenebb formában, az egyenlőtlenséget. És újra folyt a vér. Nem csodálkozhatunk, hogy az embereknek elment a kedvük a kísérletezéstől. A tettvágy rezignációnak adta át a helyét, vagy cinizmusnak, és közben terjed a nyomor és a kiszolgáltatottság, és a teljes életet átszövő hazugság. És aki ebbe nem törődik bele, azt metró elé lökik.

Már közeledett a dübörgés.

– Le vagy te szarva – mondta az ismeretlen. Félrelökte dr. Nohát, és olyan

mozdulatot tett, mintha ő maga akarna a sínre ugrani. Dr. Noha udvariasan félreállt. Az ismeretlennek gyökeret vert a lába.

– A társadalmi egyenlőségen kívül – magyarázta dr. Noha – még egy alapelvért élek és halok. Hogy az ember maga dönthessen a saját sorsa felől.

– Rohadt bolsi – sziszegte az ismeretlen. A metró befutott. Dr. Noha beszállt. Az ajtó becsukódott. Az ismeretlen begombolta felöltőjét, és dr. Nohára bámult. Ez pedig integetett neki, miközben a metró megindult következő állomása felé.